

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.439/2018/16. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. B. S. pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Balázs László Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Balázs László ügyvéd) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 15.P.21.661/2017/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett és Pf. 11. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének fellebbezési eljárásban felmerült díja a felperes terhére esik, továbbá, hogy az állam viseli a le nem rótt 112 704 (száztizenkétezer-hétszáznég) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az alperes mint eladó és a felperes mint vevő 2014. január 9. napján adásvételi előszerződést kötöttek az **x-i x1.** helyrajzi számú, a valóságban szám alatt található ingatlanra. Az előszerződés szerint a felperes átadott 60 000 Ft foglalót, majd 5 hónapig havi 100 000 Ft, 2014. július 10. napjától kezdődően 48 hónapig havi 50 000 Ft, 2018. július 10. napjáig további 40 000 Ft vételárrészletet, összesen 3 000 000 Ft vételárat köteles megfizetni, amelyet követő 15 munkanapon belül adásvételi szerződést kötnek az ingatlan átruházására. Az előszerződésben többek között azt is rögzítették, hogy a vételárrészletek megfizetésének 15 napot meghaladó késedelme elállási ok, amely esetre az addig megfizetett vételárrészletek az alperest illetik meg használati díj jogcímen.

A felperes átadott az alperesnek 25 000 Ft-ot a szerződéskötéssel kapcsolatos ügyvédi munkadíjra.

A felperes 2014. május hónapig 467 000 Ft vételárrészletet fizetett meg az alperesnek.

Az alperes 2014. május 15. napján elállt az előszerződéstől, hivatkozva arra, hogy a felperes nem fizette meg szerződés szerűen a vételárrészleteket és a közüzemi díjakat.

2015. április 08. napján az alperes pert indított a Nyíregyházi Járásbíróságon a felperessel mint alperessel szemben, és - többek között - az ingatlan elhagyására kérte kötelezni. A felek a per során, 2016. február 2. napján egyezséget kötöttek, amelyet a bíróság jóváhagyott az aznap jogerőre emelkedett 5.P.23.324/2015/4/III. számú végzésével. Az egyezségben a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 50 000 Ft-os részletekben megfizet az alperesnek 700 000 Ft-ot az ingatlan hátralékos vételáraként, amelyből az első részlet 2016. március 15. napján, minden további részlet a következő hónap 15. napján válik esedékessé; amennyiben a felperes 15 napot meghaladóan késedelembe esik, a teljes tartozás egy összegben válik esedékessé, az alperes pedig a késedelembe esés időpontját követő 15 nap elteltével jogosult felmondani a megállapodást, a felperes pedig köteles visszaadni az ingatlant annak kézhezvételétől számított 8 napon belül. Az egyezségben megállapodtak arról is, hogy a felperest terheli az időközben megszüntetett áramszolgáltatás helyreállításának költsége, az alperes pedig már ekkor hozzájárulását adta az ezzel összefüggő eljáráshoz. Egyebek mellett megállapodtak arról is, hogy amennyiben a felperes a részleteket nem fizeti meg, az addig kifizetett részleteket használati díjban számolják el a havi részlet összegével megegyezően. Konszenzusuk szerint végleges adásvételi szerződést kötnek a 700 000 forint megfizetését követő 15 napon belül.

A felperes 2016. március hónapban 48 400 Ft-ot fizetett meg az alperesnek, azt meghaladóan nem tett eleget fizetési kötelezettségének. Az alperes 2016. április 14. napján felmondta a megállapodást, majd 2016. május 2. napján végrehajtási eljárást kezdeményezett az ingatlan birtokba bocsátása érdekében. A felperes a végrehajtási eljárás során, 2016. december 12. napján bocsátotta az alperes birtokába az ingatlant.

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte az alperes kötelezését, hogy adjon elégtételt és kérjen bocsánatot, amiért az alperes a szerződésszegését követő kilakoltatással megsértette a felperes magánélethez és családban éléshez való személyiségi jogait. Kérte az alperes kötelezését 673 400 Ft megfizetésére: ebből foglaló címén 120 000 Ft-ot, jogalap nélküli gazdagodás címén 438 000 Ft-ot az egyezség előtt, 48 400 Ft-ot az egyezség után megfizetett vételárrészletként, az alperes helyett megfizetett közüzemi díj címén 42 000 Ft-ot, az ügyvédi költségekre átadott összeg visszatérítéseként 25 000 Ft-ot kért. Hivatkozása szerint az alperes szegte meg az előszerződést, majd kezdeményezett alaptalan végrehajtást.

Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, mivel álláspontja szerint a felperes követett el szerződésszegést. Másodlagosan beszámítási kifogást terjesztett elő a kereset összecszerűségével egyező mértékben, hivatkozva arra, hogy a felperes 2014. január hónaptól 2016. december hónapig tartotta birtokában az ingatlant, amely a kereset meghaladó mértékű használatdíj-kötelezettséggel járt.

A felperes a beszámítási kifogással szemben fenntartotta keresetét, utalva az alperes szerződésszegésére.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 63 500 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díja a felperes terhére esik, míg az állam által előlegezett eljárási illeték megfizetése az állam terhén marad.

Az ítéletben ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 208. §-ának (1), 243. §-ának (1) és 245. §-ának (1) bekezdéseit, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 148. §-ának (1), (3) és (4), valamint 229. §-ának (1) bekezdéseit, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontját, 5:9. §-ának (1), 5:11. §-ának (1), 6:73. §-ának (1), 6:154. §-ának (1), 6:215. §-ának (1), Ptk. 6:227. §-ának (1) és (2), valamint 6:579. §-ának (1) bekezdéseit, továbbá a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 5. §-ának (1) bekezdését, 10. §-ának a) pontját, 11. §-ának (1) bekezdését, 13. §-a (1) bekezdésének a)-c) pontjait és 15. §-a (1) bekezdésének c) pontját.

Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a felek előbb 2014. január 9. napján, majd 2016. február 2. napján a bíróság által jóváhagyott egyezségbe foglaltan kötöttek ismételten előszerződést. Ez utóbbiban nem rendelkeztek az első előszerződés megkötésekor átadott 60 000 Ft foglalóról, hanem kizárólag arról, hogy amennyiben az utóbbi előszerződésben foglaltak maradéktalanul teljesülnek, nem támasztanak egymással szemben a 2014. január 9. napján kötött előszerződésből fakadó követelést. Mivel a peres felek 2016. február 2. napján ugyanarra az ingatlanra vonatkozóan ismételten adásvételi előszerződést kötöttek, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felek végső soron érvényesnek és hatályosnak tekintették az alperes 2014. május 15-i elállását. Amennyiben nem így lett volna, a 2016. február 2. napján kötött előszerződés minősülne hatálytalannak. Mivel a felperes nem tett eleget az előszerződésben foglaltaknak megfelelően fizetési kötelezettségének, miatta hiúsult meg a 2014. január 9. napján kötött előszerződés, így az 1959. évi Ptk. 245. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes nem jogosult követelni a foglaló összegének kétszeresét, de elveszti az átadott foglalót is.

Kifejtette az egyezségbe foglalt ismételt előszerződés jogkövetkezményeivel (a teljes tartozás lejárat, elállási jog, elállástól számított 8 napon belül történő birtokbaadás, a vételárrésztetek használati díjként való elszámolása) kapcsolatban, hogy „a jogirodalomban hosszú idő óta töretlenül érvényesülő felfogás szerint a perbeli egyezség a per tárgya fölött kötött szerződés” (EBH2011.2410. indokolási része), azzal a „megszorítással, hogy azt a bíróságnak kell jóváhagynia”, azonban a bíróságnak „meg kell tagadnia a jóváhagyást, ha az nem felel meg a jogszabályoknak”, valamint ügyelnie kell, hogy a „felek megállapodása világos, egyértelmű és - ha arra szükség merül fel - végrehajtható legyen” (Polgári eljárásjog kommentár a gyakorlat számára, Hvg-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest 2015., 120/2 oldal). A „perbeli egyezség kettős természetű jogintézmény: anyagi és eljárási jogi elemeket egyaránt tartalmaz” (BDT2012.2831. indokolási része), egyrészt „kötelmi jogviszonyt teremt a felek között”, másrészt „olyan eljárási cselekmény a felek részéről, mellyel kifejezésre juttatják a per befejezésére irányuló szándékukat, ezért a bíróság jóváhagyó végzésével ítélet hatályúvá válik”, ez azonban „nem jelenti azt, hogy ezzel elveszítené a kötelmi jog körében szabályozott anyagi jogi természetét” (EBH2011.2410. indokolási része).

Az 1952. évi Pp. 148. §-ának (4) bekezdése alapján a felek által kötött egyezségnek ugyanaz a hatálya, mint a bírói ítéletnek, azaz anyagi jogerővel rendelkezik (1952. évi Pp. 229. §-ának (1) bekezdése). Bár a felek nem rendelkeztek az egyezségben a jogkövetkezmények párhuzamosságának kérdéséről, az alperes nem kérhette együtt a teljes hátralékos vételárat és az ingatlan birtokba adását, annak nem volt akadálya, hogy a felperes fizetési késedelme miatt elálljon a szerződéskötéstől, követelje az ingatlan birtokba bocsátását, illetőleg előterjesszen használati díj iránti igényt.

Arra vonatkozó adat nem merült fel az eljárás során, hogy az alperes megtette-e, a felperes pedig kézhez vette-e az elállási nyilatkozatot, amelynek vizsgálata nem lehetett a per tárgya, mivel a végrehajtást elrendelő bíróság jogosult vizsgálni a végrehajtás elrendelésének feltételeit. Az azonban megállapítható, hogy a felperes nem tett eleget maradéktalanul az egyezségben foglalt vételár-fizetési kötelezettségének, ezért az alperes jogszerűen gyakorolta az elállás jogát, és az egyezségben foglaltaknak megfelelően kezdeményezhette - akár végrehajtási eljárás megindítása útján - a perbeli ingatlan birtokba bocsátását. A végrehajtási eljárás pedig a Vht. 5. §-ának (1) bekezdése alapján magában hordozhatja a kötelezett személyiségi jogainak sérelmét is, a felperes ezért alappal nem kérelmezhetette a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a személyhez fűződő jogai sérelmének megállapítását.

Az alperes tagadta, hogy a felperes helyette fizetett meg 42 000 Ft közüzemi díjat, de a felperes nem is igazolta, hogy mely időpontban, milyen összegű, mely ingatlan használatával kapcsolatosan felmerült közüzemi díjat fizetett meg (egyáltalán megfizetett bármilyen közüzemi díjat), ezért a Ptk. 6:579. §-ának (1) bekezdése alapján nem követelhetette megtéríteni az alperes jogalap nélküli gazdagodását.

Az egyezség megkötését megelőzően teljesített 438 000 Ft és az egyezség megkötését követően megfizetett 48 400 Ft vételárrészlet visszakövetelésével kapcsolatban kifejtette, hogy a felek az egyezségben eltérhettek és eltértek a Ptk. 6:227. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben szabályozottaktól. Eszerint eladóként az alperes nem volt köteles az első késedelem esetén a felperest mint vevőt értesíteni és a teljesítésre megfelelő határidőt biztosítani, hanem 15 napot meghaladó késedelem esetén jogosult volt elállni a szerződéstől. A felek rögzítették az egyezségben, hogy a használati díj 50 000 Ft, az alperes pedig jogosult a beszámításra. Az alperes beszámítási kifogása alapos volt tehát a felperes vételár-visszafizetési igényével szemben, és mivel a beszámítási kifogás összege meghaladta a kereseti követelését, ki is oltotta azt.

Az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott az ügyvédi munkadíjra átadott 25 000 Ft visszafizetésére vonatkozó kereset kapcsán, hogy az alperes nem volt jogosult azt a saját utazási költségére fordítani. Az alperes Ptk. 5:9. §-ának (1), 5:11. §-ának (1), továbbá 6:227. §-ának (1) és (2) bekezdésein alapuló használati díj iránti igénye azonban beszámítási kifogásként kiegyenlítette ezt a kereseti kérelmet is. A felperes jogcím nélküli birtokos volt az elállást követően, és csak a 2016. május 2. napján kezdeményezett végrehajtás során, 2016. december 12. napján bocsátotta az ingatlant az alperes birtokába. Igazságügyi szakértő bevonása nélkül is megállapítható volt, hogy az erre a közel 7 hónapra az alperes beszámítási kifogásában érvényesíteni kívánt 25 000 Ft összegű használati díj iránti igény nem volt eltúlzott, ezért elszámolható a felperes ezen igényével szemben.

Az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a pernyertes alperes perköltségének megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg. A költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján állapította meg, hogy az eljárási illeték az állam terhén marad a felperes költségmentessége folytán. Az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) és 87. §-ának (2) bekezdései alapján állapította meg, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díja a felperes terhére esik, amelynek összegéről és viseléséről a jogi segítségnyújtó szolgálat hivatott dönten.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben akként kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, hogy az ítéletábra kötelezze az alperest 500 000 Ft sérelemdíj, 721 800 (673 400 + 48 400) Ft szerződésszegésből eredő kártérítés, 42 000 Ft közüzemi díj, 120 000 Ft foglaló, továbbá jogalap nélküli gazdagodás címén 25 000 Ft megfizetésére, továbbá kérte marasztalni az alperest az első- és másodfokú perköltségében. A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság csak a jogerős egyezséget követő időszakra vonatkozóan tehetne volna meg megállapításait az egyezés anyagi jogereje miatt. A felperes erre tekintettel maga is visszautalt az egyezés előzményeire, és leszögezte, hogy a birtokba lépését megelőzően az alperes által felhalmozott közüzemi díj megfizetésének kötelezettsége az alperest terhelte. Az alperes azért mondta fel az első előszerződést, mert a felperes nem értett egyet az alperessel, aki 2014. júniusától - jogellenesen - havi 100 000 Ft-ra akarta felemelni a vételárrészletet. E felmondást azzal indokolta, hogy a felperes nem fizette a közműdíjakat, ezt azonban nem bizonyította. A felperes ugyanakkor tanúkkal kívánta bizonyítani az első előszerződéssel kapcsolatos alperesi szerződésszegést, de erre az elsőfokú bíróság nem adott lehetőséget. Az alperes az első előszerződéstől való elállásakor lekapcsolta az áramot, majd belátva jogszerűtlen eljárását mutatott hajlandóságot az egyezés megkötésére. Az alperes tulajdonosként hozzájárulását adta a felek ismételt előszerződését rögzítő jogerős egyezségében, hogy a felperes kezdeményezze az áramszolgáltatás helyreállítását, azonban az alperes nem tett eleget e kötelezettségének. A felperes kötelezettsége havi 50 000 Ft vételárrészlet megfizetése volt, és bár nem vitás, hogy az első, 2016. március hóban esedékes részletből 48 400 Ft-ot fizetett meg, a különbözetként mutatkozó 1600 Ft a postaköltség volt, amelyet levont a vételár-előlegből. Az alperes nem kérte ennek indokát, ezért a felperes azt jogszerűnek tartotta, az egyezésben pedig nem szerepelt, hogy a felperesnek kellene megfizetnie a vételárrészlet alpereshez való eljuttatásának költségét. Az alperes ezt követően, 2016. március végén állt el a szerződéstől, amely 1600 Ft hiány miatt példátlan és a jóerkölcsbe ütközik. Az ezt követően megindított végrehajtás alaptalan és jogtalan volt, a felperes ugyanis szerette volna rendezni a nézeteltérést, de az alperes nem mutatott hajlandóságot. Így az alperes szegte meg a szerződést, és okozott kárt a felperesnek. Előadta, hogy az alperes kötelezettséget vállalt az egyezséggel zárult perben arra is, hogy az egyezés jóváhagyásának napján visszafizeti az ügyvédi költségre átadott 25 000 Ft-ot, de e kötelezettségének sem tett eleget. Az első előszerződés megkötésekor átadott 60 000 Ft foglaló továbbra is a szerződés megkötésének biztosítékául szolgált, arról a felek nem mondtak le a második előszerződéssel kapcsolatos szerződésszegés esetére sem, ez továbbá önmagában abból sem következik, hogy nem nyilatkoztak róla az egyezésben. Így mivel az alperes szegte meg a második előszerződést is, köteles helytállni. Álláspontja szerint felperesi szerződésszegés esetén sem lehet figyelembe venni 50 000 Ft használati díjat, mivel nem volt áramszolgáltatás az ingatlanban, továbbá

6 hónapig nem is használta a lakást, az elsőfokú bíróság azonban nem derítette fel a tényeket. Az alperes továbbá csalás miatt feljelentette a felperest és családját, ezzel pedig súlyosan megsértette a felperes jóhírnévhez való jogát. Emellett a felperes házastársának mentális állapota súlyosan károsodott, de a felperes is rosszabb idegállapotba került az alperes által kezdeményezett büntetőeljárás és végrehajtás miatt, ezért a felperes is jogosult volt kártérítést követelni. Kitért arra is, hogy tanúkkal kívánta bizonyítani tényállításait, de arra az elsőfokú bíróság nem adott lehetőséget, a becsatolt okiratokat és sms-eket pedig nem értékelte. Kitért arra is, hogy nem tudta értelmezni az alperesnek ítélt 63 500 Ft perköltséget, magasnak tartja. Tanúként kérte kihallgatni **N. L-t** az áramszolgáltatás kikapcsolására, a jogügyletre és az alperes magatartására.

Az alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

A fellebbezés megalapozatlan.

Az ítéltábla az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet azon rendelkezését, amely elutasította a felperes elégtételadásra (bocsánatkérésre) vonatkozó keresetét.

Az ítéltábla annyiban kiegészítette az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást, hogy az iratok között rendelkezésre áll az alperes egyezségkötést követően tett felmondása (5/F/1 sorszám), amely szerint az alperes 2016. április 14. napján mondta fel a felek megállapodását.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a jogvita érdemi elbírálásához szükséges mértékben feltárta a tényállást, és az alapján érdemben megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes keresete megalapozatlan volt, az ítéltábla azonban nem mindenben értett egyet az elsőfokú ítélet indokaival.

Az elsőfokú bíróság helytállóan, a bírói gyakorlatnak megfelelően fejtette ki a perbeli egyezségkötés sajátosságait és hatását, azonban tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek egy új előszerződést kötöttek a Nyíregyházi Járásbíróság előtt létrejött egyezséggel. A felek ugyanis a fennálló (vitatottan felmondott) kötelelem vitás kérdéseit rendezték annak minden anyagi- és eljárásjogi hatásával. Az elsőfokú ítélet következtetésétől eltérően a felek nem tekintették érvényesnek és hatályosnak az alperes 2014. május 15-i „elállását”, hiszen az egyezés ilyen kitéltet nem rögzít, míg a felperes (alperesként) az egyezés megkötését megelőzően mindvégig vitatta a jognyilatkozat megalapozottságát (Nyíregyházi Járásbíróság 5.P.20.938/2015/10. számú jegyzőkönyv 2. oldal, 5.P.23.324/2015/4. számú jegyzőkönyv 2. oldal). Az egyezés megfogalmazása is arra utal, hogy a peres felek szándéka egyrészt arra terjedt ki, hogy a vitás kérdések ellenére fenntartsák kötelmi viszonyukat, illetőleg módosítsák annak tartalmát a korábbi teljesítési feltételekhez képest (vétélár összege és esedékessége). Eleve vétélár-hátralékként (azaz a már fennálló kötelemből származó tartozásként) és nem egy új megállapodás alapján fennálló vétélárként hivatkoztak a felperesi fizetési kötelezettségére (1., 5. bekezdés), majd az egyezés utolsó bekezdésében meg is szövegezték az „első” előszerződés és az egyezés azonosságát („az egyezésben foglaltak teljesítése esetére jelen, az számú ingatlanra 2014. január 09. napján megkötött szerződéssel...”). A felek egyezségkötést megelőző egyeztetése (Nyíregyházi Járásbíróságon 5.P.23.324//2015/1/F/1. szám alatt csatolt egyezségi ajánlat) is arra irányult, hogy a már

megkötött előszerződés és az alapján már megtörtént teljesítések alapulvételével rendezzék jogvitájukat.

Az elsőfokú bíróság ezért alaptalanul hivatkozott a vagyoni jogi kérdések körében a 2014. március 15. napján hatálybalépett Ptk. szabályaira is. A Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 50. §-ának (1) bekezdése szerint ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a Ptk. hatálybalépésekor fennálló kötelekkel kapcsolatos, a Ptk. hatálybalépését követően keletkezett tényekre, megtett jognyilatkozatokra - ideértve az e tények, illetve jognyilatkozatok által keletkeztetett újabb köteleket is - a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni. Ezért bár a felek a Ptk. hatálybalépését követően kötötték meg az egyezséget, arra - és a felek kötelemből fakadó vagyoni jogi kérdésekre - az 1959. évi Ptk. volt irányadó (míg a személyiségi jogsértés mint önálló kötelekeletkeztető tény esetében a Ptké. 8. §-ának (1) bekezdése alapján a Ptk.).

A felperes fellebbezése ezen eltérő jogi alaphelyzet mellett sem volt megalapozott. Fellebbezési hivatkozása annyiban helytálló, hogy az anyagi jogi egyezséghez képest annyiban sajátos a bírósági perben jóváhagyott egyezség hatálya, hogy egy jogerős végzéssel jóváhagyott perbeli egyezségbe foglalt jogviszony más perben való újbóli rendezése ellentétes az 1952. évi Pp. 229. §-ának (1) bekezdésébe foglalt anyagi jogerő természetével, ami kizárja, hogy a felek a már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (BDT2012.2831.). Mivel a felek a bíróság által jóváhagyott egyezségben fenntartották (és módosították) az „első” előszerződést, ezzel pedig a foglaltó továbbra is a kötelemet biztosító mellékkötelezettség maradt, az átadott foglaltó sorsa körében nem volt jelentősége, hogy melyik fél szegte meg az „első” előszerződést. A felperes fellebbezése miatt szükséges utalni arra is, hogy iratellenesen hivatkozott arra, hogy tanúkkal kívánta bizonyítani állításait, ugyanis tanúbizonyítási indítványa nem volt az elsőfokú eljárás során, az 1952. évi Pp. 235. §-nak (1) bekezdése alapján pedig a másodfokú eljárás során nem terjesztheti elő az elsőfokú eljárás során elmulasztott tanúbizonyítási indítványt.

A foglaltó sorsa szempontjából az egyezségkötést követő szerződésszegő magatartásnak volt jelentősége. Az elsőfokú bíróság pedig helytállóan értékelte a felperes első részlet megfizetésével kapcsolatos szerződésszegését. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy jogszerűen vonta le a postaköltséget az első törlesztőrészlet összegéből. A jogvita szempontjából irányadó 1959. évi Ptk. 292. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a pénztartozás teljesítésének helye a jogosult lakóhelye, azaz már az első részletnek is hiánytalanul kellett megérkeznie az alpereshez. Tény, hogy a feleket együttműködési kötelezettség terhelte, a felperes azonban nem vitásan már az „első” előszerződés megkötését követően is késedelmeskedett (Nyíregyházi Járásbíróság 5.P.20.938/2015/10. számú jegyzőkönyv 2. oldalán rögzített felperesi nyilatkozat), ezen előzmény mellett pedig a felek anyagi jogerővel is rendelkező egyezsége félreérthetetlenül (bármely összegeltéréssel kapcsolatos túrés meghatározása nélkül) rögzítette, hogy amennyiben a felperes bármely részlet megfizetésével 15 napot meghaladó késedelembe esik, az alperes jogosult felmondani a megállapodást.

Ezzel összefüggésben a felperes sem hivatkozott arra, hogy bármely, az alperessel szemben fennálló, 1600 Ft postaköltségen kívüli követelését beszámította volna, majd

további teljesítés nem követte az első, 48 400 Ft összegű részletet, azaz a felperes teljesítése szerződésszegő volt a kezdetektől. A fellebbezés bizonyítékok értékelésére vonatkozó kitétele annyiban alapos, hogy a felperes becsatolta az alperesi felmondást megelőző alperesi sms kinyomtatott változatát (14/F/5 sorszám alatt). Ebben az alperes 2016. március 31. napján (azaz a felmondást megelőzően) kifejezetten kifogásolta, hogy 50 000 Ft helyett 48 400 Ft folyt be.

A fellebbezésben alaptalanul hivatkozott arra is, hogy az alperes nem teljesítette az áramszolgáltatás helyreállításával összefüggő nyilatkozattételi kötelezettségét, hiszen az alperes már az egyezségben megadta (egyezség 8. bekezdése) ezt a nyilatkozatát. Bár a felperes az eljárás során csatolta a szolgáltató által rendszeresített, igénybejelentésre szolgáló kitöltetlen űrlapot és a szolgáltató levelét (14/F/6-7. sorszám alatt csatolt iratok), amely szerint a tulajdonos írásos nyilatkozata szükséges az áramszolgáltatás bekapcsolásához, a felperes a vele közölt bizonyítási kötelezettség (11. sorszámú végzés) ellenére nem bizonyította az alperes szerződésszegését, egyáltalán azt, hogy az alperes további (akár adminisztratív jellegű) hozzájárulása is szükséges volt, és ezt az alperestől kifejezette kérte, aki azt alapos ok nélkül megtagadta.

Az alperes jogszerűen gyakorolta

felmondási jogát mindezen előzményeket követően az egyezségben és az 1959. évi Ptk. 321. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján, ezért a felperes foglaltó címén támasztott követelése megalapozatlan volt az 1959. évi Ptk. 245. §-ának (1) bekezdése alapján.

A felmondás jogszerűsége folytán az egyezségben rögzített elszámolási kérdések kerültek előtérbe: a felek pedig az egyezségben általánosan, a teljes kötelelemre érvényesen szabályozták, hogy amennyiben a felperes nem fizeti meg a részleteket, „az addig kifizetett részleteket egymás közti viszonylatukban a havi részlet összegével megegyezően használati díjban számolják el”. Az elsőfokú bíróság nem tévedett tehát, amikor az alperes beszámítási kifogása alapján azt állapította meg, hogy az alperes oldalán nem jelentkezik jogalap nélküli gazdagodásként (1959. évi Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése) az „első” előszerződési időszakra eső 438 000 Ft, majd az egyezséget követően megfizetett 48 400 Ft vételárrészlet, hiszen az az alperest megillető (szerződéses) használati díj.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően annak sincs jelentősége, hogy a felperes ténylegesen használta-e az ingatlant, az ugyanis általa sem vitatott tény, hogy 2014. január 6. napjától 2016. december 12. napjáig ő volt az ingatlan birtokában.

Szükséges annak rögzítése is, hogy a fellebbezés - vélhetően számítási hiba folytán - e sorban nem az elsőfokú eljárás során érvényesített összeget (438 000 + 48 400 Ft) tüntette fel, hanem az elsőfokú eljárás során érvényesített teljes vagyoni igényt (673 400 Ft), növelve az utolsó vételárrészlettel (+ 48 400 Ft). Függetlenül attól, hogy ez fellebbezési tilalom alá esik (1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdése), megállapítható, hogy az alperes fentiek szerinti beszámítási kifogása valamennyi megfizetett részlettel szemben alapos.

A fellebbezés alaptalan volt a 25 000 Ft összegű, ügyvédi munkadíjra átadott költség visszatérítése kapcsán is. Az elsőfokú bíróság megalapozottan adott helyt e tekintetben is az alperes beszámítási kifogásának. Az ítéletábra megjegyzi a fentiek szerint kiegészített tényállás miatt, hogy az alperesi felmondásra 2016. április 14. napján került sor, amikor a felperes vételárhátraléka már 51 600 Ft (2016. március hónapra 1600 Ft, 2016. április

hónapra 50 000 Ft) volt.

Az ítéltábla visszautal az elsőfokú ítélet helytálló rendelkezéseire a közüzemi díj címén támasztott 42 000 Ft vonatkozásában is, a felperes ugyanis e vonatkozásban semmilyen érdemi bizonyítást sem folytatott.

A sérelemdíj megfizetésére vonatkozó fellebbezés is alaptalan volt. A felperes e keresetétől elállt az elsőfokú eljárás során, és személyiségi jogainak megsértése miatt elégtétel adására (bocsánatkérésre) kérte kötelezni az alperest véglegesített kereseti kérelme szerint (8. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal). Az elsőfokú bíróság ez alapján a 10. sorszámú, 2017. december 29. napján jogerőre emelkedett végzésével megszüntette a pert - egyebek mellett - a sérelemdíj körében. A másodfokú eljárás során pedig új kereseti kérelem előterjesztésére nincs lehetőség (1952. évi Pp. 247. §-ának (1) bekezdése). Az ítéltábla hangsúlyozza továbbá azt is, hogy a felperes személyiségi jogsértéssel összefüggő kereseti kérelme kifejezetten az általa jogszerűtlennek vélt végrehajtási eljáráshoz kapcsolódott (amely vonatkozásban a felperes nem élt fellebbezéssel az elsőfokú ítélet elutasító rendelkezésével szemben). Ehhez képest az alperes által kezdeményezett büntetőeljárásra alapított igény szintén meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül.

A kifejtettek okokra tekintettel az ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A fellebbezés alaptalanul sérelmezte az elsőfokú perköltség meghatározását is. A pertárgy értéke 673 400 Ft volt a vagyoni követelések körében, míg a személyiségi jogsérelem miatt előterjesztett kereset értéke meg nem határozható (az illeték viselése szempontjából az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján 600 000 Ft). A R. elsőfokú bíróság által felhívott 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint polgári perben az ügyvédi munkadíj 10 millió Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5%-a, de legalább 10 000 Ft. Ez a 673 400 Ft pertárgy érték mellett 33 670 Ft. Az elsőfokú bíróság által külön nem értékelt (3) bekezdés szerint pedig, ha a pertárgy értéke nem állapítható meg, a munkadíj minden megkezdett tárgyalási óránként, valamint az ügyvédnek az eljárást megelőző és a tárgyaláson kívül végzett igazolt tevékenységéért óránként 5000 Ft, de legalább 10 000 Ft. Figyelemmel az alperes jogi képviselője által kifejtett tevékenységre (1 ellenkérelem és 1 előkészítő irat szerkesztése, 2 tárgyaláson való jelenlét) nem volt eltúlzott 16 330 Ft munkadíj elszámolása. Ezen, összesen 50 000 Ft a R. 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján áfával növelten 63 500 Ft ügyvédi munkadíjat mint alperesi perköltséget eredményez.

Az alperesnek ugyanakkor nem merült másodfokú perköltsége, ezért arról az ítéltáblának nem kellett rendelkeznie.

Az állam viseli a felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett fellebbezési illetéket a Kmr. 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjára vonatkozó rendelkezés az 1952. évi Pp. 87. §-ának (2) bekezdésén alapul azzal, hogy a jogi segítségnyújtó szolgálat rendelkezik annak viseléséről.

Debrecen, 2018. november 29.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor
Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő